

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0630216 Remman

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Utpekande av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EUs fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EUs fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom nätverket av områden säkerställs naturvärden inför framtiden. Varje land är skyldigt att bevara värdena i sina utpekade områden. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska finnas en bevarandeplan (eller skötselplan) med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Även hot mot Natura 2000-området och behov av bevarandeåtgärder, t ex skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken. Bevarandeplanen fastställs av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar ändras; den är ett så kallat "levande dokument". Det gör det möjligt för alla att bidra med ny kunskap och synpunkter, kontakta gärna Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument, för formell reglering av t ex skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, t ex skyddsbeslut för naturreservat. Reglerna enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller i Natura 2000-områden.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtyper och arter i ett enskilt område finns i kartverktyget Skyddad natur. Gå in på Naturvårdsverkets hemsida och sök på "kartverktyget skyddad natur". När du kommit in i kartverktyget så söker du upp aktuellt område och klickar på namnet för mer information.

Karta över naturtyper hittas efter sökning av område, gå till fliken Kartskikt, avmarkera allt och under Naturtypskarteringar lägg till Natura naturtypskartan (NNK) och välj Naturtyper (ytor), Naturtyper (linje) och Naturtyper (punkter).

Det går också att ladda ner naturtypskartan som shapefiler på följande adress: <http://gis-services.metria.se/nvfeed/atom/nnk.xml>

Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0630216 Remman

Kommun: Ljusdal

Områdets totala areal: 1,4 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2017-03-15

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2005-08-12

Markägarförhållanden:

Privat.

Regeringsbeslut, historik:

SPA: Nej, pSCI: 2000-07-01, SCI: 2005-01-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

6510 - Slätterängar i låglandet

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden:

Naturtypen slätterängar i låglandet, där bl.a. sällsynta arter som fältgentianan och purpurbrun jordtunga växer.

Motivering:

Slätterängen i Remman har ett högt bevarandevärde p.g.a. den långa hävdhistoriken och den artrika ängsfloran. Fältgentiana hör till en av de gräsmarksarter som minskat mest från sin tidigare utbredning, både i Sverige och runt om i Europa.

Prioriterade åtgärder:

Fortsatt slätter av ängsmarken.

Beskrivning av området

Remman är en sedan länge en avfolkad mindre skogsby ca 13 km nordost om Hennan. Byn var bebodd från åtminstone 1696 till 1950. Natura 2000-området utgörs av de sista ängsresterna i byn. Området ligger i en söderslutning kring ett hus som numera används som sommarställe. Mellan 1950-talet och 1980-talet hävdades marken enbart genom röjning av lövsly. År 1988 återupptog Ljusdals naturskyddsförening slåttern och 1991 utfördes också röjningsinsatser och grovslåtter av angränsande tidigare ängsmark. Numer är det Länsstyrelsen som sköter området sedan flera år tillbaks. På grund av det tidigare uppehållet i hävd ökade inslaget av skogsarter i ängen men trots det har många ängsväxter lyckats hålla sig kvar. Ängen är i huvudsak öppen med undantag av enstaka träd av bl.a. rönn och lönn och vegetationstyperna är friskäng av skogsnävatyp och tuvtåtelfuktäng. I området finns också odlingsrösen, äppelträd, jordkällare och husgrunder som spår från äldre tiders markanvändning.

I florin finns flera hävdgynnade arter, exempelvis fältgentiana, månlåsbräken, Jungfru Marie nycklar, ormrot, dvärglumner, brudsporre, svartfryle, slätterfibbla, backnejlika, stagg, bockrot, brudborste, prästkrage, pillerstarr, hundstarr, vårbrodd, liten blåklocka, sumpmåra, käringtand, åkerbär och grönkulla. Vid området har också flera olika arter av ängssvampar påträffats, bl.a. de rödlistade arterna purpurbrun jordtunga, rodnande vaxskivling och scharlakansvaxskivling. På lönn i områdets södra del, bredvid vägen, har lunglav och koralltaggsvamp noterats.

Fältgentianan är väl spridd och har goda förekomster på båda sidor om den väg som går genom området. Vid en inventering av fältgentiana 2016 noterades 200 blommande eller överblommade plantor. Fältgentianorna vid Remman utgörs av varieteten tidig fältgentiana (*Gentianella campestris* var. *suecica*) och blommar kring andra halvan av juli. De delar där fältgentiana förekommer slås numera sent i augusti efter att tidigare slagits redan i juni.

Området utgör också ett riksintresseområde för naturvård (Nr X 102; Remman).

Vad kan påverka negativt

Vid beskrivandet av sådant som kan skada de utpekade naturvärdena i ett område kan endast nu kända problem belysas. Det är viktigt att ha i åtanke att nya hot troligen kommer att identifieras i framtiden. De hot som är av global karaktär t.ex. klimatförändringar och atmosfäriskt spridna miljöbelastningar kan inte lösas genom skydd eller skötselåtgärder.

Att en åtgärd är angiven som hot gör att man ska vara extra uppmärksam. Åtgärden kan vara tillståndspliktig. Hur och var i området åtgärden utförs och vilken hänsyn som tas kan vara avgörande för om åtgärden påverkar området på ett betydande sätt eller inte, d.v.s. är tillståndspliktig eller inte.

För respektive naturtyp listas exempel på åtgärder som skulle kunna innebära en negativ påverkan.

Bevarandeåtgärder

Fortsatt slåtter av ängsmarken.

Bevarandetillstånd

Området som helhet bedöms ha goda förutsättningar för att uppnå gynnsamt bevarandetillstånd.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål,

så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:**6510 - Slätterängar i låglandet**

Areal: 1,06 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Definition av naturtypen:

Artrika, torra–friska, hävdpräglade ängar i Götaland samt under högsta kustlinjen i Svealand och Norrland. Naturtypen har utvecklats genom lång kontinuitet av slätterängsskötsel (och ofta även använts som betesmark på senare tid), men kan vara stadd i igenväxning. Krontäckning av träd och buskar, som inte är av igenväxningskaraktär, är 0-30 %. Hävdgynnade arter ska finnas.

Karakteristiska arter: Blåsuga, vårbrodd, ormröt, darrgräs, stor blåklocka, vårstarr, hirsstarr, loppstarr, rödklint, brudborste, klasefibbla, skogsnyckar, Jungfru Marie nycklar, Adam och Eva, vanlig ögontröst, ängsgentiana, fältgentiana, brudsporre, slätterfibbla, sommarfibbla, prästkrage, tvåblad, korskovall, flugblomster, nattviol, rosettjungfrulin, jungfrulin, vårfingerört, majviva, gullviva, ängsskallra, höskallra, blodtopp, svinrot, ängsskära, ängsvädd och backklöver.

Mer information om Natura 2000 och Natura 2000-naturtyper- och arter finns på Naturvårdsverkets hemsida.

Bevarandemål

Arealen av naturtypen slätterängar i låglandet ska vara minst 1,06 ha. Markvegetationen är tydligt präglad av slätter med bortförsl av hö (ingen skadlig förnaansamling etc.) och har en för naturtypen naturlig artsammansättning. Det råder en naturlig näringsstatus vid ängen (som ej är gödningspåverkad). Ingen påtaglig minskning av populationerna hos de för naturtypen typiska arterna sker.

Negativ påverkan

- Minskad eller utebliven slätter och röjning av igenväxningsvegetation kan på sikt leda till igenväxning av buskar och träd och utarmning av den hävdgynnade floran och faunan.
- Utebliven höbärgning leder till förnaansamling med utarmning av den hävdgynnade floran och faunan som följd.
- Årlig slätter vid fel tidpunkt, t.ex. för tidigt på säsongen när växterna ännu inte hinner sätta frö, leder med tiden till utarmning av den hävdgynnade floran och faunan.
- Alltför kraftig röjning av buskar och träd så att organismer som är beroende av dessa strukturer missgynnas.
- Skötsel som avlägsnar småbiotoper, kantzoner och mosaikmiljöer och skapar skarpa gränser mellan olika markslag påverkar naturtypen negativt.
- Spridning av gödsel i naturtypen påverkar floran negativt.
- Tillskottsutfodring av betesdjuren ger indirekt näringstillförsel till marken och missgynnar den konkurrenssvaga floran.

- Användning av avmaskningsmedel som innehåller avermectin är negativ för den dynglevande insektsfaunan.
- Markexploatering och annan markanvändningsförändring i objektet eller i angränsande områden, exempelvis skogsplantering, dikning och täktverksamhet.
- Gödslings- och försurningseffekter från nedfall av luftburna föroreningar påverkar floran negativt.

Bevarandeåtgärder

Fortsatt regelbunden slåtterhävd av gräsmarkerna. Bortröjning av eventuell träd- och buskvegetation av igenväxningstyp. För att gynna fältgentianorna kan följande hänsyn övervägas:

Tidig fältgentiana, slåtter:

- För fältgentianorna är det viktigt att slåttern sker vid rätt tidpunkt. För tidig fältgentiana är det viktigt att slåttern sker efter blomning, när de flesta blomstänglarna hunnit nå frömognad. Eventuellt efterbete vid tidigblommande populationer kan ske när som helst efter slåttern eftersom fröna då redan släppts.
- Ett för tjockt förnalager missgynnar etableringen av groddplantor. Förnatjockleken bör vara 1-3 cm för att groddplantorna ska kunna etablera sig. Om hävden inte räcker till för att hålla nere förnalagrets tjocklek kan t.ex. vårräfsning eller ett sent efterbete vara lämpliga åtgärder att sätta in. Eventuell vårräfsning måste ske i god tid innan vegetationen börja växa.
- Hävden bör inte vara senare än nödvändigt, för att inte begränsa rosetternas tillväxt genom att skuggande vegetation är utbredd under senare delen av sommaren (små rosetter ger små plantor med låg fröproduktion).
- Fröspridningen kan förbättras avsevärt om att en traditionell höhantering används, där höet torkas innan det transporteras bort. Fröna rasar då lättare ur de mogna kapslarna samt har bättre chanser att spridas över större avstånd.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt. Marken är välhävdad och ogödslad vilket innebär goda förutsättningar för att de för naturtypen typiska- och karakteristiska arterna ska finnas kvar.

Dokumentation

Andersson, M. (2016). Inventering av fältgentiana i Hälsingland: Utfört av Magnus Andersson på uppdrag av länsstyrelsen i Gävleborg 2016. Foran.

ArtDatabanken. (2015). Röddlistade arter i Sverige 2015. Artdatabanken SLU, Uppsala.

ArtDatabanken. (2016). Artportalen: Rappportsystemet för växter, djur och svampar. Artdatabanken SLU, Uppsala. <https://www.artportalen.se/> [2016-08-24]

Länsstyrelsen i Gävleborg. (2005). Bevarandeplan Natura 2000: Remman. Dnr 511-7934-05, 00-001-064

Naturvårdsverket. (2015). Åtgärdsprogram för fältgentianor i naturliga fodermarker, 2015-2019. Rapport 6681.

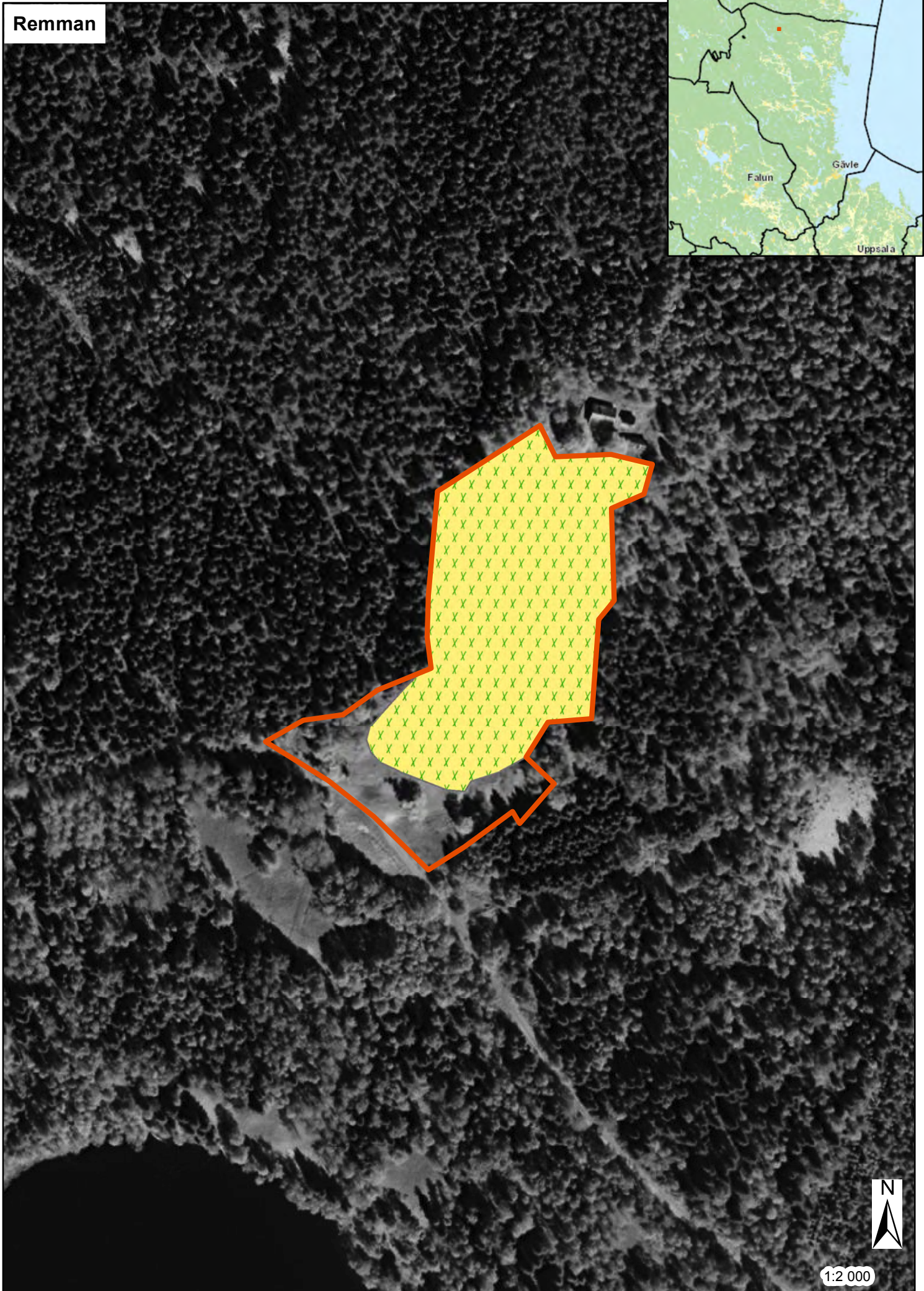
Naturvårdsverket. (2017). Natura 2000 i Sverige. <http://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Skyddade-omraden/Natura-2000/> [2017-01-04]

Bilagor

Karta

Remman

1:2 000

Remman

Legend

6510 - Slätterängar i låglandet

Natura 2000-område